

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра української мови та славістики

**ВИРОБНИЧА (ЛІНГВІСТИЧНА
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА) ПРАКТИКА**
Методичні рекомендації
для здобувачів освітнього ступеня «Магістр»
спеціальності А4 «Середня освіта
(Українська мова і література)»

Рівне – 2026

УДК [81:[37.091.12:005.963.5]](072)

В 52

Виробнича (лінгвістична науково-дослідницька) практика. Методичні рекомендації для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» спеціальності А4 «Середня освіта (Українська мова і література)» / укладач Юлія Ричагівська. Рівне : РДГУ, 2026. 23 с.

Рецензенти:

Дзюба Майя Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування;

Станіславчук Наталія Іванівна – доктор філософії, доцент кафедри романо-германської філології Рівненського державного гуманітарного університету.

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри української мови та славістики (протокол № 1 від 8 січня 2026 р.).

Рекомендовано до друку на засіданні науково-методичної комісії філологічного факультету (протокол № 1 від 9 січня 2026 р.).

Виробнича (лінгвістична науково-дослідницька) практика – обов’язкова компонента освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності А4 «Середня освіта (Українська мова і література)». Пропонована праця інформує про організацію та зміст практики, очікувані результати й критерії оцінювання, надає рекомендації щодо виконання науково-дослідницьких завдань і містить зразки звітної документації.

© Ричагівська Юлія, 2026 р.

ЗМІСТ

Вступні зауваги.....	4
Опис предмета практики.....	5
Мета й завдання практики.....	6
Бази практики.....	6
Зміст і порядок організації практики.....	7
Обов'язки практиканта.....	9
Рекомендації щодо виконання завдань.....	10
Підведення підсумків практики.....	12
Звітні матеріали та вимоги до оформлення.....	15
Рекомендована література.....	17
Додатки.....	18
Додаток А. Зразок календарного плану практики.....	18
Додаток Б. Зразок титульної сторінки щоденника практики.....	19
Додаток В. Зразок звіту про практику.....	20

ВСТУПНІ ЗАУВАГИ

Виробнича практика – важливий етап підготовки фахівця будь-якої спеціальності.

Обов'язковою складовою освітньо-професійної програми магістра спеціальності А4 «Середня освіта (Українська мова і література)» є лінгвістична науково-дослідницька практика, що передбачає поглиблення, удосконалення та закріплення знань, умінь і навичок із мовознавчих дисциплін, а також формування досвіду наукової роботи.

Пропонована праця розроблена для методичного забезпечення цього виду виробничої практики, інформує здобувача освіти про мету, завдання, порядок організації, критерії оцінювання, містить рекомендації щодо виконання програми та зразки оформлення звітних матеріалів.

Завдання укладені таким чином, щоб зорієнтувати практиканта на пошукову діяльність, розвивати наукове мислення, формувати здатність до самостійного аналізу.

Праця покликана посприяти раціональному використанню часу в процесі виробничої (лінгвістичної науково-дослідницької) практики, допомогти в організації ефективної діяльності здобувача, спрямувати на вдосконалення дослідницької майстерності, необхідної для успішної реалізації магістерської роботи.

Методична розробка стане в нагоді також науково-педагогічним працівникам, оскільки окреслює їхні функції як керівників практики.

Методичні рекомендації укладені відповідно до чинних нормативних документів університету, а саме: «Положення про практики у Рівненському державному гуманітарному університеті» (РДГУ, 2025. 13 с.), «Положення про академічну доброчесність та систему запобігання академічному плагіату» (РДГУ, 2025. 17 с.).

ОПИС ПРЕДМЕТА ПРАКТИКИ

Показники	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика
<p>Кількість кредитів: 3</p> <p>Кількість годин: 90</p> <p>Тривалість: 2 тижні (для денної форми – з відривом від навчального процесу, для заочної – без відриву від навчання)</p>	<p>Галузь знань: А Освіта</p> <p>Спеціальність: А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)</p> <p>Предметна спеціальність: українська мова і література</p> <p>Освітній ступінь: магістр</p>	<p>Рік підготовки: 1</p> <p>Семестр: 2</p> <p>Термін: згідно з навчальним планом і графіком навчального процесу</p> <p>Бази практики: кафедра української мови та славістики, бібліотека РДГУ</p> <p>Вид контролю: диференційований залік</p>

Термін проведення виробничої (лінгвістичної науково-дослідницької) практики за потреби може змінюватися в межах семестру без зміни її тривалості.

Здобувачів денної форми навчання направляють на практику наказом ректора університету, здобувачів заочної форми – розпорядженням декана факультету.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета виробничої (лінгвістичної науково-дослідницької) практики – вдосконалити навички наукової роботи шляхом створення текстів вторинних жанрів на основі магістерських досліджень. Практика повинна стати майданчиком для проміжного звіту здобувачів про стан виконання кваліфікаційних робіт.

Завдання практики:

- систематизувати матеріал кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- укласти тези, урахувавши вимоги жанру та норми академічного письма;
- презентувати тези у формі публічного виступу на підсумковій конференції;
- підготувати звітну документацію відповідно до вимог програми практики.

БАЗИ ПРАКТИКИ

Базами виробничої (лінгвістичної науково-дослідницької) практики визначені:

- кафедра української мови та славістики як один із провідних дослідницьких структурних підрозділів Рівненського державного гуманітарного університету;
- бібліотека РДГУ.

Кафедра надає здобувачам доступ до свого фонду наукової літератури, ознайомлює з працями колективу. Бібліотека забезпечує доступ до власних фондів та електронних ресурсів.

Науково-методичний потенціал кафедри та інформаційні ресурси бібліотеки створюють інтегроване середовище для повноцінного лінгвістичного пошуку.

ЗМІСТ І ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИКИ

Виробнича (лінгвістична науково-дослідницька) практика передбачає:

- участь здобувача в настановній конференції, формування індивідуального календарного плану;
- пошукову роботу в бібліотеках і мережі «Інтернет»;
- опанування методики побудови текстів вторинних наукових жанрів;
- укладання тез за матеріалами кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- підготовку виступу на основі тез для презентації проміжних наукових результатів;
- оформлення звітних матеріалів (щоденника практики);
- участь у підсумковій конференції, виступ із тезами, захист звіту.

Орієнтовний розподіл робочого часу здобувача під час практики

№ з/п	Найменування виду роботи	Години
1.	Настановна конференція.	2
2.	Формування індивідуального календарного плану.	1
3.	Пошукова робота в бібліотеці РДГУ, в кафедральній бібліотеці, опрацювання джерел, укладання бібліографічних описів.	17
4.	Пошукова робота в інтернеті, опрацювання наукових і навчальних джерел, укладання бібліографічних описів.	15
5.	Консультації в керівника практики.	2
6.	Укладання тез, формування виступу.	40
7.	Оформлення звітної документації (щоденника практики).	10

8.	Підсумкова конференція з практики, виступ із презентацією проміжних результатів наукової роботи.	2
Разом		90

Загальну організацію та контроль за проведенням практики здійснює керівник практики в університеті.

Навчально-методичне керівництво, виконання програми практики забезпечує кафедра української мови та славістики.

Науково-педагогічний працівник, що керує практикою, розробляє програму, організовує та проводить настановну конференцію, під час якої інформує здобувачів про порядок проходження практики, консультує щодо укладання календарних планів, ознайомлює з вимогами до звітної документації та критеріями оцінювання. По завершенні практики забезпечує проведення підсумкової конференції, готує характеристики практикантів.

Керівник від кафедри подає завідувачеві практики в університеті та декану факультету звіт із пропозиціями щодо подальшого вдосконалення виробничої практики.

ОБОВ'ЯЗКИ ПРАКТИКАНТА

Згідно з п. 4.6.5 чинного «Положення про практики у Рівненському державному гуманітарному університеті» (Рівне, 2025) здобувачі вищої освіти при проходженні виробничої практики мають певні обов'язки, серед яких:

- брати участь у настановній та підсумковій конференціях;

- до початку практики одержати у керівника консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- виконати всі види робіт, передбачені програмою практики;

- суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та розпоряджень адміністрації закладу, де проходить практика;

- вчасно оформити документацію та подати її на вимогу керівника практики;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- в останні дні проходження практики подати звітну документацію на кафедру та впродовж 10 днів після завершення практики захистити її результати.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики без поважної причини, отримує негативну оцінку. Його або відраховують із закладу вищої освіти, або направляють на практику повторно.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програму практики з поважної причини, наказом ректора продовжують термін проходження практики [7, с. 5–6].

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Для успішного проходження виробничої (лінгвістичної науково-дослідницької) практики здобувачеві магістерського ступеня потрібно ретельно спланувати свою роботу: уважно ознайомитися з методичними рекомендаціями, укласти індивідуальний календарний план для самоконтролю за виконанням завдань, передбачених програмою. Під час укладання плану варто спиратися на орієнтовний розподіл робочого часу, викладений у розділі «Зміст і порядок організації практики» (С. 7–8) цього видання.

Індивідуальний календарний план – це перший документ, який здобувач оформляє в межах практики. Його чітке дотримання забезпечить своєчасне та повне проведення практичної роботи. Зразок календарного плану поданий у **Додатку А**.

На етапі підготовки наукових тез рекомендовано неухильно дотримуватися принципу академічної доброчесності, самостійно аналізувати матеріал і коректно цитувати джерела.

Структура тез і виступу:

- вступ, у якому окреслено актуальність роботи;
- основний зміст, де розкрито тему, заявлену в назві;
- висновки і перспективи подальшої розробки теми.

Важливо також підготувати якісний звіт про практику, у якому подати характеристику етапів та методик трансформації матеріалів кваліфікаційного дослідження у вторинний жанр – наукові тези. Практикантові варто розуміти, що йдеться не про формальність, а про осмислену рефлексію над власною дослідницькою діяльністю, про впорядкування наукових матеріалів і методів роботи. У звіті не потрібно переповідати зміст тез, повторювати формулювання, аргументи й приклади. Завдання полягає в умінні описати принципи відбору

матеріалу з магістерської роботи, який послугував для укладання тез, представити логіку його згортання до тезової форми, обґрунтувати тип тез, їхню кількість, порядок тощо.

На завершальному етапі здобувач освіти працює над оформленням звітних матеріалів відповідно до технічних вимог, подає весь пакет на кафедру, готується до виступу з тезами та захисту результатів практики на підсумковій конференції. Якість оформлення вказує на компетентність і професійність дослідника, його наукову культуру, повагу до спільноти, яка буде ознайомлюватися з працею. Технічні параметри викладені в цих методичних рекомендаціях у розділі «Звітні матеріали та вимоги до оформлення» (С. 15–16).

Слід ураховувати, що презентація результатів практики перед аудиторією також має певні особливості, порівняно з викладом матеріалу в письмовій формі, і відбувається за правилами публічного виступу.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Про виконання програми практики здобувачі звітують на підсумковій конференції, яка проходить не пізніше ніж за 10 днів після завершення виробничої практики. Місце і час звіту керівник практики визначає до її початку та інформує про це здобувачів на настановній конференції. Дату звітування практиканти фіксують в індивідуальному календарному плані.

Роздрукований примірник звітної документації здобувач подає на кафедру в останні дні практики. Звіт реєструють у встановленому порядку та направляють на перевірку керівникові практики.

Якщо за результатами перевірки звіт відповідає вимогам, керівник практики рекомендує його до захисту на підсумковій конференції. У випадку виявлення незначного обсягу невиконаних робіт чи невідповідного оформлення матеріалів керівник може передати звіт здобувачеві на доопрацювання.

Під час звіту на підсумковій конференції практикант презентує результати наукової роботи і відповідає на питання комісії, до складу якої входить керівник практики та двоє викладачів.

Оцінку з практики комісія визначає за результатами перевірки звітної документації, виступу здобувача на підсумковій конференції та дотримання термінів подання звіту на кафедру. Оцінку фіксують у груповому журналі практики, індивідуальному щоденнику практиканта, заліковій книжці та заліковій відомості.

Про результати практики керівник інформує на засіданні кафедри та раді філологічного факультету.

Практикантам, які виконали завдання на високому рівні, кафедра надає рекомендації для участі в наукових заходах і пропонує опублікувати матеріали в збірнику студентських праць.

Критерії оцінювання результатів практики

Оцінювання відбувається за 100-бальною шкалою.

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
Відмінно (90–100) A	Здобувач повністю виконав програму практики; підготував, вчасно подав, логічно та обґрунтовано виклав і бездоганно оформив звіт про проходження практики, який за змістом, обсягом, структурою відповідає вимогам; виявив високий рівень умінь під час виконання завдань практики; упевнено та аргументовано захистив результати.
Дуже добре (82–89) B	Здобувач повністю виконав програму практики; підготував, вчасно подав, але виклав із незначними порушеннями послідовності та оформив звіт про проходження практики, який за змістом, обсягом, структурою відповідає вимогам; виявив високий рівень практичних умінь під час виконання; упевнено та аргументовано здійснив захист.
Добре (74–81) C	Здобувач повністю виконав програму практики; підготував, вчасно подав, але виклав із незначними порушеннями послідовності та оформив звіт про проходження практики, який за змістом, обсягом, структурою в основному відповідає вимогам; виявив рівень умінь під час виконання завдань практики, необхідний для переважно успішного розв'язання завдань; здійснив захист практики з деякими неточностями у другорядному матеріалі, які виправив самостійно.
Задовільно (64–73) D	Здобувач повністю виконав програму практики; підготував, вчасно подав, але виклав із незначними порушеннями послідовності, оформив звіт про практику, який за змістом, обсягом, структурою в основному відповідає вимогам, але містить неточності, порушення логіки; виявив рівень умінь під час виконання завдань практики, необхідний для розв'язання
Задовільно	

(60–64) E	більшості завдань; захистив практику зі значними помилками та порушенням послідовності, які виправив із допомогою викладача.
Незадовільно (35–59) FX	Здобувач виконав програму практики частково, працював несистемно; підготував звіт зі значними порушеннями щодо змісту, обсягу, структури, не дотримався термінів подання матеріалів на кафедру; виявив недостатній рівень умінь, необхідних для розв'язання завдань; здійснив захист практики зі значними помилками та порушенням послідовності, які не зміг виправити.
Незадовільно (0–35) F	Здобувач вищої освіти без поважної причини не виконав програму практики, не підготував і не подав на кафедру звітні матеріали.

Загальна оцінка формується сумою балів за зміст і оформлення звітних матеріалів, за виступ на підсумковій конференції та вчасне подання звіту на кафедру. Бали розподілені так:

№ з/п	Перевіряється	Максимальна кількість балів
1.	Індивідуальний календарний план.	5
2.	Зміст наукових тез, їх оформлення, дотримання вимог до укладання списку літератури.	40+5+5
3.	Звіт про виконання календарного плану та етапи практики; дотримання вимог до оформлення звіту.	15+5
4.	Виступ на підсумковій конференції.	20
5.	Дотримання термінів подання звіту.	5
Разом		100

Здобувач може отримати додатково до 5 балів за мультимедійний супровід виступу.

ЗВІТНІ МАТЕРІАЛИ ТА ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ

Виконання здобувачем програми виробничої (лінгвістичної науково-дослідницької) практики засвідчує поданий на кафедрі щоденник практики і пройдений захист. Структура щоденника така:

- титульна сторінка (**Додаток Б**);
- індивідуальний календарний план практики (зразок у **Додатку А**);
- тези з проміжними результатами кваліфікаційної роботи;
- звіт про етапи практики та виконання календарного плану (схематичний звіт запропоновано в **Додатку В**).

Обсяги компонентів, які входять до щоденника практики:

- титульний аркуш – *1 сторінка* (не нумерувати);
- календарний план – *1–2 сторінки*;
- тези – *3–4 сторінки*;
- звіт про практику та виконання календарного плану – *1 – 2 сторінки*.

Отож, загальний обсяг щоденника практики складатиме до 9 сторінок друкованого тексту (шрифт – Time New Roman, розмір – 14, міжрядковий інтервал – 1,5). На титульному аркуші та в календарному плані можна встановлювати міжрядковий інтервал 1,0.

На кожній сторінці потрібно відвести такі поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє та і нижнє – 20 мм.

Сторінки нумерувати в правому верхньому куті без крапки в кінці та без знака №. Титульний аркуш вважати першою сторінкою, але номер не вказувати. На наступній сторінці звітних матеріалів нумерацію продовжити.

Звіт потрібно друкувати на папері формату А 4 з одного боку аркуша. Абзаци виставити автоматично на

1,25 см (не використовувати клавішу ПРОБІЛ), текст вирівнювати за шириною сторінки, а заголовки розмістити відцентровано.

За потреби послуговуватися такими знаками:

- апостроф, який відповідає зазначеному шрифту (');
- кутові лапки («»);
- тире як розділовий знак у реченні (-);
- дефіс для оформлення складних слів (-);
- нерозривний пробіл (одночасне натискання клавіш

Ctrl, Shift, пробіл) між ініціалами та прізвищем, літерою та номером сторінки в бібліографічному описі джерела і в покликаннях.

Тези оформляти в такій послідовності:

- праворуч напівжирним шрифтом прізвище та ім'я автора (напр., **Іваненко Оксана**);

- через інтервал **напівжирним шрифтом відцентровано ВЕЛИКИМИ ЛІТЕРАМИ** назва тез;

- через інтервал з абзацного відступу текст тез (вирівнювання за шириною);

- через інтервал після тез відцентровано оформити заголовок **Література**, а в наступному рядку наводити власне список використаних праць за абеткою (вирівнювання за шириною);

- покликання в тексті наводити відповідно до зразка: [5, с. 146]; де 5 – номер джерела в списку літератури, 146 – сторінка;

Бібліографічні описи джерел у списку літератури укладати за Національним стандартом «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» ДСТУ 8302:2015 (К. : ДП «УкрНДНЦ», 2016) [1].

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. К. : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
2. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. К. : Кондор, 2019. 206 с.
3. Кульбабська О. В., Шатілова Н. О. Основи мовознавчих досліджень : навч. посіб. Чернівці, 2016. 344 с.
4. Курсова робота з української мови (навчально-методичний посібник для студентів філологічного факультету) [вид. 4-те, виправ. і допов.] / Укладачі : О. О. Кузьмич, Ю. Є. Ричагівська. Рівне : РДГУ, 2024. 30 с.
5. Положення про академічну доброчесність та систему запобігання академічному плагіату. Рівне : РДГУ, 2025. 17 с.
6. Положення про оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету. Рівне : РДГУ, 2025. 18 с.
7. Положення про практики у Рівненському державному гуманітарному університеті. Рівне : РДГУ, 2025. 13 с.
8. Український правопис. Харків : Фоліо, 2019. 348 с.
9. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. К. : Знання-Прес, 2020. 213 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок календарного плану практики

Календарний план виробничої практики здобувачки Ольги ІВАНЮК

Тема: «Граматична концепція професора Каленика Шульжука»

Термін (6-денний робочий тиждень): з ___ 2026 р. по ___ 2026 р.

№ з/п	Найменування видів роботи (орієнтовний перелік)	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Настановна конференція, ознайомлення з програмою практики		
2.	Формування індивідуального календарного плану		
3.	Пошукова робота в бібліотеках		
4.	Опрацювання зібраного матеріалу, написання тез		
5.	Укладання виступу на базі тез		
6.	Підготовка звіту про практику та виконання календарного плану		
7.	Виступ на конференції		
8.	Подання тез на публікацію в студентському збірнику наукових праць		
9.	Подання звітної документації на кафедру		

Здобувач(ка)

підпи

Ольга ІВАНЮК

Керівник практики

підпис

Юлія ПЕТРОВЕЦЬ

Додаток Б

Зразок титульної сторінки щоденника практики

Рівненський державний гуманітарний університет
Філологічний факультет
Кафедра української мови та славістики

**ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ (ЛІНГВІСТИЧНОЇ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ) ПРАКТИКИ**

Практикантка:
здобувачка V курсу
спеціальності А4 «Середня освіта
(українська мова і література)»
Ольга ІВАНЮК

Керівник:
доцент Юлія ПЕТРОВЕЦЬ

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ECTS _____

Рівне – 2026

Зразок звіту про практику

**Звіт здобувачки магістерського ступеня
Ольги ІВАНЮК
про виробничу (лінгвістичну науково-дослідницьку)
практику та дотримання календарного плану**

Виробнича (лінгвістична науково-дослідницька) практика проходила з _____ по _____ 2026 року.

Мета практики полягала у формуванні навичок провадити самостійну дослідницьку роботу з опертям на теоретичні знання з мовознавчих дисциплін, а також у засвоєнні методики укладання тез і виступу на основі магістерської роботи для презентації проміжних результатів власного дослідження.

До початку настановної конференції детально вивчено програму практики, методичні рекомендації керівника, укладено індивідуальний план. Ми також опрацювали методику роботи над тезами та публічним виступом.

За темою магістерської роботи «Граматична концепція професора Каленика Шульжука» на час проходження практики виконали два розділи, які послуговували основою для укладання тез.

Далі докладно описати роботу над тезами, слідуючи рекомендаціям щодо виконання завдань на стор. 10–11.

Тези, укладені під час практики, плануємо опублікувати в збірнику наукових праць кафедри української мови та славістики «Лінгвістичні студії молодих дослідників».

На завершальному етапі лінгвістичної науково-дослідницької практики сформовано звіт про її проходження та оформлено матеріали згідно з вимогами програми.

Практика допомогла розвинути навички, які в перспективі посприяють успішній реалізації кваліфікаційного (магістерського) дослідження. У процесі практики ми вдосконалили вміння працювати з науковим текстом, узагальнювати матеріал і лаконічно висловлювати думки, набули досвіду публічного виступу та підготувалися до апробації наукової роботи.

Чітке дотримання календарного плану забезпечило ефективну роботу й виконання поставлених завдань у повному обсязі.

дата

(підпис)

Навчально-методичне видання

**ВИРОБНИЧА (ЛІНГВІСТИЧНА
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА) ПРАКТИКА**

Методичні рекомендації

для здобувачів освітнього ступеня «Магістр»
спеціальності А4 «Середня освіта
(Українська мова і література)»

Укладач: Юлія Ричагівська

Підписано до друку 09.01.2026 р.

Папір офсет. Формат 60/84/1/16.

Ум. друк. арк. 1,34.

Обл.-вид. арк. 0,6.

Тираж 50.